

Toespraak Lisa Blanken

Nationale Holocaust Herdenking 26 januari 2020

In november heb ik een reis gemaakt door Polen, samen met 65 anderen. Tijdens deze reis hebben we vier vernietigingskampen bezocht. Auschwitz-Stammlager, Auschwitz-Birkenau, Majdanek en Sobibor. Deze reis heeft mijn wereld op z'n kop gezet. Ik heb de meest verschrikkelijke plekken op aarde gezien.

De moordpartijen, het sadisme, de wreedheden, de doordachtheid. Als je daar rondloopt en probeert te beseffen wat daar is gebeurd, dan krijg je het er benauwd van. Misselijkmakend. Ik heb het natuurlijk altijd wel geweten, alleen nog nooit zo goed beseft.

Toen ik terugkwam van de reis vroegen mensen om mij heen hoe de reis was. Het valt niet uit te leggen. Ik kan het niet vertellen. Ik kan daar niet de juiste woorden voor vinden.

Wat mij wel ineens opvalt, is dat er wordt gesproken over mensen die 'zijn omgekomen' of mensen die 'niet meer zijn teruggekomen'. Ik vind dit een rare woordkeuze. Slachtoffers van een ongeluk zijn omgekomen. Hier zijn mensen niet 'omgekomen', ze zijn vermoord. Uitgeroeid.

Daarom is het ook zo belangrijk dat er een namenmonument komt met de 102.000 namen van de vermoorde Joden, Roma en Sinti uit Nederland. Zo'n monument maakt zichtbaar wat je niet goed kan vertellen. Het laat zien hoeveel mensen het zijn.

Dit monument is ook een waarschuwing voor de gevaren van antisemitisme en racisme. Want wat mij heel erg verontrust is de vraag hoe zo'n grote misdaad plaats heeft kunnen vinden. Waarom hebben mensen dit toegelaten? Ging dat om onverschilligheid? Heeft iedereen de andere kant opgekeken? Geen partij gekozen?

Elie Wiesel (Auschwitz overlevende en winnaar van de Nobelprijs voor de vrede) hekelde een neutrale opstelling. Hij vond dat je altijd partij moet kiezen als levens in gevaar komen en de menselijke waardigheid op het spel staat. Hij zei: 'Overal waar mannen en vrouwen vanwege hun ras, religieuze of politieke overtuiging vervolgd worden, moet die plaats - op dat moment - het centrum van het universum worden.' Dit schept verplichtingen. Niet alleen voor de politiek, maar voor ons allemaal.

Op uitnodiging van mevrouw Arib, voorzitter van de Tweede Kamer, gaan dit jaar de parlementsleden de vernietigingskampen in Auschwitz bezoeken. Ik vind het heel belangrijk dat dit gebeurt. Ik hoop dat er ook initiatieven volgen om met zoveel mogelijk jongeren deze reis te maken. Zo kunnen we ervoor zorgen dat het nooit wordt vergeten en nooit meer zal gebeuren.

Nooit meer Auschwitz

Over Lisa Blanken:

Lisa Blanken (22 jaar) heeft in november 2019 enkele vernietigingskampen in Polen bezocht. Ze was deelnemer aan een reis die elk jaar georganiseerd wordt door het Nederlands Auschwitz Comité. Lisa studeert 'maatschappelijk werk- en dienstverlening' aan de Hogeschool van Amsterdam en is stagiaire projectmedewerker bij MySchoolCoach in Amsterdam-Noord.